

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Gijena za godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 15.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 8.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 10.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Jedini brojevi stoje 20 para, a zastareni para 30.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakov obzir uzeti; pitanja za nvrabe, uz koja nema prilicne pretplate, bit će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Disma i novce treba šaljiti „Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadaru“

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 18. Službeno se javlja: 18. septembra 1918. Talijansko bojište: Talijanci sve jednako se upirahu, da zauzmu naše pozicije u području brda Pertice. Cilj jednog jučerašnjeg napada, preduzeta nakon žestoke artiljerijske i minske vatre, bila je strana brda Tassona, na koju je neprijatelj jurio pet puta; ali ga svaki put uzbismo u ljutom boju iz bliza. Na brdu Tombi i na brdu Solarolu bješe osujećeni neprijateljski pokušaji da se primaknu. Na visoravni istočno od Asiaga da mahove teški artiljerijski bojevi. Mnogi neprijateljski letjaci bacili bombe na više mjesta iza fronte na Diavu i u dolini Ečave, ali ne nanijehše šteta vrijednih spomena.

Arbanija: Talijanski djelimični napad duž obale bje odbijen. Da vijencu visova jugozapadno od Berata, gdje smo svoje linije pomakli prema jugu, odbismo neprijateljske protunapade.

Zapadno bojište: Kod e. i k. četa ništa važno.

BEČ, 19. Službeno se javlja: 19. septembra 1918. Talijansko bojište:

U Sedam Općina sve jednako živahan boj vatrom. Između Brenite i Diave neprijatelj prekinu svoje napade nakon neuspjeha prethodnih dana. Između hrabrih četa, koje su u posljednjim bojovima, izvršeno poduprti od artiljerije, pobjednički odbile neprijatelja, koji je neprekidno prodirao, zaslužuju osobito priznanje ugarske pješake pukovnije br. 39 i 105. Kod San Donà di Diave odbijen je vatrom noćni pokušaj neprijatelja da pređe rijeku.

Doglavica generalnog štaba.

Izveštaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 18. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 18. septembra 1918. Zapadno bojište: Dropade više neprijateljskih napada s obe strane La Basséeskog kanala prema Holnonu i Essuyay-le-Grandu. Jaki neprijateljski zagoni preduzeti za nastavljene ofenzive na svoj front između Ailette i Aisne, prodadoše pred našim linijama. Neprijatelj koji je prodro na Pinenu i južno od ceste Laffaux-Chavignon, bje uzbijen protuudarom.

Maćedonska fronta: Istocno od Cerne Bugari se bore od 15 o. m. sa Francuzima, Srbima i Grcima. Da se neprijatelj odbije, uložihše se i njemački bataljoni.

BERLIN, 19. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 19. septembra 1918. Zapadno bojište:

Neprijateljski djelimični napadi sjeverno od Armentièresa i južno od La Basséeskog kanala bješe odbijeni. Englezi preuzeše izvna svoje napade na njemačke pozicije pred Siegfriedskom frontom u odsječku od Havincourtske sume do Somme. Pri tome ostadoše u njihovim rukama Epehy i Ronsoy nakon bojeva s njihovim rukama. Između Hargicourta i Dontruetta Australijanci prodriehše u njemačke pozicije. Nakon teška boja uspije nam da ustavimo neprijatelja zapadno od Bellicourta i Bellenghise. Neprijatelj pokušà sa jakim snagama da probije njemačke linije prema St. Quentinu i sjeverno otolen; potisnuso ga natrag u njegove izlazne pozicije. Između Ailette i Aisne odbijeni su žestoki djelimični napadi, upereni naročito protiv njemačkih linija s obe strane ceste Laffaux-Chavignon.

Drvi general. kvartirmajstor Ludendorff.

Nota Austro-Ugarske i odgovori zaraćenih vlasti.

Ministar spoljašnjih posala grof Burian o noti a. u. vlade za pomirenje.

BEČ, 18. «Parlament. Korrespondenz» javlja: Ministar spoljašnjih posala Burian izjavi njemačkim zastupnicima, koji k njemu dogioše radi sazivanja delegacija, da će se delegacije sazvati na prvog listopada. O svome prijedlogu zaraćene vlasti ministar reče, da se taj prijedlog već davno pretresao te nije potekao pod utjecajem dogadjaja na bojištima. Taj je prijedlog uprav nastavak austro-ugarske politike oko mira; on se

osniva na uvjerenju, da unatoč protivnim tvrdnjama i manifestacijama, svi narodi čeznu za mirom, i da je osobito za evropske narode bolje sporazunjeti se o miru nego li dalje ratovati. Ministar reče, da je on sam taj korak preduzeo, ali je, naravno, to najprije saopćio našim saveznicima da bude siguran da ga oni načelno odobravaju, i to već stoga, što oblikom prijedloga ne izgleda da centralne vlasti nude mir, s druge strane što se prijedlog imao upravit neposredno svim zaraćenim vlastima. Nije samo uzaludno da državici dalje upravljaju jedni drugima svoje govore, već je možda i štetno dualnostima da se dogje do mira. Ministar već predvija kriva tumačenja; ali s obzirom na veliki cilj, mogu se i na stranu mećati. Kako god bilo, pokazà se najjasnije da u sklopu središnjih država ništa ne popusti niti se pomuti. Kako je austro-ugarski korak lojalan prema saveznicima, tako je bez prikrivenih namjera prema neprijateljskim vlastima. Uspjeh valjda neće biti neposredan; međutim čestita namjera, na kojoj se prijedlog osniva, bez sumnje će pojačati uvjerenje, da ako se rat bude nastavljati, još jedan uspjeh može da namiri teške žrtve, što će ih krvava borba još svijetu namećati. Ministar stade zatim da govori o svim pitanjima što su u svezi sa dokončanjem rata.

Ententine vlasti i pomirbena austro-ugarska nota.

BEČ, 19. (Službeno). Po vijestima što dosad stigoše iz inostranstva, ne može biti sumnje o tome da je policaj austro-ugarske vlade za povjerljive dogovore o pitanju mira već odbijen. Svakojako dosad još nema službena odgovora na notu grofa Buriana, te se u ovom času još ne mogu da pretresu razlozi što navode ententine vlade na to držanje. Jedino Mr. Balfour, ministar je pretresao naš poticaj. Ali baš njegovo razlaganje dokazuje, kako je prijedlog ministra spoljašnjih posala pravo shvatio situaciji i kako se opća zabuna, koja danas postoji, svladala kad se upustiše utok njegovih ideja. Kad se o pitanju mira razlaže uoak Balfour pod pritiskom velikih krilatica i pomamnih strasti — a to vrijedi i za rasprave što se vodiše u francuskom i americkanskom senatu — tad to pitanje neće uspješno napredovati. Naročito naprema razlaganju gosp. Balfoura mora se izjaviti, da ono sadrži nekoliko prebrzih zaključaka o stajalištu središnjih vlasti prema konkretnom pitanju o miru; to bi bio on mogao sebi prištedjeti, da o tome bude stupio u dogovore prema prijedlogu grofa Buriana. Tek onda, pošto bi na tim dogovorima dobio taj utisak, koji on sada bez ikakva pretresa pretpostavlja, tek onda bi pravo imao da govori o namjerama četvornog saveza. Sva je prilika, da bi se na tim dogovorima bio uvjerio o protivnome. Samo kad se pitanje o miru bude pretresalo pod spoljašnjim prilikama, koje ga otimlju utjecajima strasti, samo tada će ono uspijevati onako kako je, u interesu čovječstva. Prijedlog austro-ugarske vlade ostaje na snazi.

Odgovor Sjedinjenih Država na notu Austro-Ugarske.

BEČ, 19. Švedski poslanik u Beču predao je, po nalogu svoje vlade, austro-ugarskom ministru spoljašnjih posala tekst odgovora vlade Sjedinjenih Država u Americi na notu austro-ugarske vlade dana 14 o. m. a koju je švedski poslanik u Washingtonu dostavio ministarstvu spoljašnjih posala u Stockholm.

Tekst tog odgovora glasi:

«Čast mi je potvrditi, da sam primio Vaš dopis dana 16 septembra, kojim mi se saopćuje jedna nota austro-ugarske vlade, što sadrži prijedlog na sve zaraćene države i koja ide za tim, da one odašlju svoje delegatke za povjerljiv i neobvezan dogovor o temeljnim načelima za sklapanje mira. Još se pri tome predložilo, da se delegatima naloži, da jedni drugima priopće što njihove vlade misle o tim temeljnim načelima i da čuju odnosna saopćenja. Kao god i da zamole za otvorena i slobodna objašnjenja o svim onim točkama, koje trebaju da se tačnije objasne.

Na to čast mi je priopćiti, da je sadržaj Vašeg saopćenja bio prikazan Predsjedniku; on mi naloži da Vam izjavim, da vlada Sjedinjenih Država misli da na poticaj austro-ugarske vlade može samo jedno da odgovori: Ona je uvjete mira i sa potpunom otvorenošću utvrdila uvjete, pod kojima bi Sjedinjene Države uzdale u pretres namjeru da se skopi mir. Ona ne može i neće da se zanima ni s kojim prijedlogom za konferenciju o jednoj stvari, o kojoj je svoje namjere tako jasno izložila. Lansing»

«Agencija Stefani» na odgovor Austriji Ugarskoj.

RIM, 19. Agencija Stefani objavuje notu u kojoj kaže: Ako je tačan tekst austro-ugarske note o miru, što ga je objavio bečki Korrespondenz-Bureau, tad talijanska vlada mora izjaviti, da nije

prilika da će austro-ugarski prijedlog praktički uspjeli. Skorašnje izjave njemačkih i austro-ugarskih državnika, kojima isključuju svako ustupanje zemljišta, i hoće da konačno vrijede nepravedni ugovori sklopljeni u Brest Litovskome i Bukurešti, čine nemogućim svako korisno zapodijevanje pregovora o miru. Ententa i Sjedinjene Države već dovoljno objaviše najvažnije osnove za mir, koji i one živo žele. O tome austro-ugarska nota ništa ne govori, kao što i ne spominje talijanske aspiracije. Dok austro-ugarska vlada ne prizna osobite ciljeve Italije, koji se sastoje u upotpunjavanju nacionalnog jedinstva i ostvarivanju neophodnih uvjeta za sigurnost Italije, a koje ciljeve saveznicu priznaše, kao god i ne prizna ostale ciljeve, za koje se saveznicu solidarnost bore, dotle Italija neće odustajati od borbe, koja mora da dovede čovječstvo do trajnog mira, osnovana na slobodi i pravdi.

Odgovor njemačke vlade na austro-ugarsku notu.

BEČ, 20. Danas bio je dostavljen odgovor njemačke vlade na austro-ugarsku notu, koji kaže: Poziv austro-ugarske vlade na povjerljive neobvezane dogovore slaže se sa spremnošću na izmirenje, što su odgovorni državici četvornog saveza vazda objavljivali pozvanim zastupateljima savezničkih naroda. Dregjašnji slični koraci nagioše u naših protivnika na doček, koji nas danas ne hrabri. Međutim njemačka vlada prati pokušaj da svoj bliže primakne žugjenom, obezbriženom, trajnom miru, sa iskrenom željom, da razlaganja austro-ugarske vlade, koja su prožeta osjećajem nepoputnosti i djemata humanitarnosti, nagju ovaj put odjeka. Njemačka je spremna da učestvuje u predloženoj izmjenjivanju misli.

Ministar zajedničkih financija Spitzmüller činovnicima ministarstva.

BEČ, 18. Na jučerašnjem prikazivanju činovnikâ ministarstva zajedničkih financija i bosansko-hercegovačkog odjela toga ministarstva odjelni predstojnik Klimberg pozdravi ministra srdačnim govorom, u kojemu, između ostaloga, istače divnu hrabrost bosanskih pukovnika, tako da se Bosna i Hercegovina pokazuje u olujama ovih ratnih godina važan sastavni dio monarhije.

Ministar zajedničkih financija Spitzmüller odvrati opsežnim govorom, u kojemu podsjeti na trideset i dvije godine svoje djelatnosti na polju zajedničkih poslova. To je dovoljna legitimacija za njegovu novu službu. Za te svoje djelatnosti uspije mu da u najvažnijim pitanjima izravna eventualne realne opreke u odnosima sa ugarskim političarima, te da postigne, kako on misli, povoljan rezultat po obe države monarhije. To neka vrijedi i za posljednje govore o nagodi, o kojima neka su saopćenja na želost prodrli u javnost.

Što se tiče uprave Bosne i Hercegovine, koja mu već toli'o na srcu leži, ministar reče da pučanstvo tih zemalja može da bude uvjereno o njegovom najrevnijem staranju. Ministar naglasi nuždu, da rješavanje kmetskog pitanja ne zapne. Govoreći o nacionalnim pitanjima ministar prizna, da nije sasvim jasno, da nacionalne težnje mogu da služe kao osnov za političke odluke i obrazovanja novih političkih sklopova. Svjetski je rat doista pokazao, da iz zajedničkog života naroda u nekim krajevima monarhije na doajklošnji način u nekim znatne nepravilke izbijaaju, koje treba da se uklone. Međutim nacionalni element ne smije da ugušuje sve ostale u državnom životu mjerodavne elemente. Ti su elementi kod nas prije svega starodrevna dinastija, sa svojim velikim političkim i kulturnim djelima, koja se već više stoljeća ispoljavaju; zatim geografski, kulturni, vjerski odnosi i državni sklopovi, koji se na tim odnosima osnivaju. Samo ako načelno mislimo, doći ćemo do organičkog rješavanja u nacionalnim pitanjima. To monarhija može očekivati. Evropa će napokon uvidjeti, da rješavanje, što su nužna u svezi sa nacionalnim pitanjima, a skopćana su organički sa onim što već postoji, bez sile i bez potresa ne mogu da se ucipeju u ono što već istorički postoji. Novi sklopovi koji bi iz toga izašli, ne bi pružali nikakva jamstva za svoj opstanak i ne bi nikakav zalog bili za željeni trajni mir.

Drešavši na zadnju notu ministra spoljašnjih posala, ministar kaže, da će ovaj korak, kad ga se mirno promotri, biti veliko političko djelo monarhije. Objektivnost i susretljiv ton te note jedne države, na koju se razudaše razorne tendencije nečuvene oštine, protiv čijeg se postojanja digoše već odavna najsmielije agitacije, spada u najčudnovatije činjenice, što ih je politička istorija dosad pokazala. Takav korak mogla je da preduzme jedino monarhija, koja je dosad vazda s uspjehom riješila veliki zadatka, da druži razne narode u državnom životu. Naročito protivnički dr-

žavnici moraće uvidjeti, da su veliku pogrešku učinili, kad su oni, znajući da je ovaj rat nastao od prevelika naprezanja nacionalnih aspiracija, od huštanja nacionalnih strasti, a to donekle i na jugo-istoku Evrope, pokušali da naročito monarhiju potresu u njenim temeljima nacionalnim agitacijama. Mir i njegovo trajanje već bi se unaprijed uskollebal, kad bi posljedice te agitacije otele monarhiju poziv i mogućnost da prinese svoj dio rješavanju problema o narodnostima. Svi smo uvjereni o misiji austro-ugarske monarhije, da narodima duž Dunava i na jugo-istoku Evrope dade jamstva za njihov obezbriženi opstanak. Stoga mi smo oni koji mogu da dadu svijetu jednu od najvažnijih garancija za trajan mir; ako mi tu zadaću ispunimo — a ispunimo je — svi će se atentati na sklop monarhije razbiti. Za to jamče naše junačke čete i čete naših saveznika. Ali će propasti i atentati u unutrašnjosti naše zemlje, ako te zadatke ispunimo i ualudno svaki udar u sklop monarhije. Tako ćemo vršiti svoju dužnost u korist monarhije, u korist naroda, čijim se težnjama danas javnost toliko zanima, ali i u korist Evrope i čovječstva, u korist prave humanitarne ideje.

Ako sam je organično rješavanje nacionalnih pitanja iznio, u smislu ovih riječi, kao nešto što je izvanredno važno, tad moramo osobito naglasiti, da tim rješavanjem sve nacionalne aspiracije imaće primjerenu vrijednost u već označenim granicama; ali se neće pripuštati ni nacionalno pretjerivanje; ni nacionalna fantasmagorija, kao god ni psihoza koju je rat ulio u nacionalno stanje.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

CARIGRAD, 18. Glavni stan, 18. o. m. U obalnom odsječku palestinske fronte artiljerijska vatra i djelatnost obostranih izvidnika. Jaki izvidnički djelci, koji su iskušavali naše pozicije s obe strane ceste Jerusalem-Nablus, bjehu protjerani. Na Jordanu pobijamo krepko neprijateljsku tešku artiljeriju sjevero-zapadno od Merdese. Izvidnički zagon australijanskih četa bje odbijen. Na ostalim frontama stanje se nije izmjenilo.

CARIGRAD, 19. Glavni stan, 19. o. m.

Fronta u Palestini: Vazda pojačana borbeno djelatnost. U obalnom području neprijateljska teška artiljerija tukla je sa letjeljčkim opazanjem ali uzaludno naše baterije. Naša obrambena vatra prinudi neprijateljsku letjelicu da se spusti između jedne i druge linije. Na cesti Jerusalem-Nablus neprijateljska artiljerijska vatra i živa letjeljčka djelatnost; neprijateljski izvidnički odjelci bješe odbijeni. Na istočnoj obali Jordana artiljerijska i jaka patroleška djelatnost. Na cesti Jericho-Tellnirmin u Hedšasu mnogobrojni stanici neprijateljske dana 14 o. m. naše strasne sjevero zapadno od Medine, ali ih rastjerasmo.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 19. Glavni stan, 17. o. m. U okolici Bitolja i na više mjesta u obluku Cerne obostrana na mahove prilično žestoka djelatnost vatrom. Istočno od Cerne odbismo više žestokih napada na naše pozicije kod sela Bešišta i na vrhu Trihora. U okolici Moglene francuske čete napadoše naše pomaknute strazne kod sela Zborka, ali nakon klanja bješe protjerane te ostavile nekoliko zarobljenika, megu tima dva oficira. S obe strane Vardara rasprismo engleski jurišni odjeljak. Južno i zapadno od Doirana nastavila se s obe strane žestoka artiljerijska vatra.

SOFIJA, 20. Glavni stan, 18. o. m.

Kod Bratindola i istočno od visa 1050 raspršene su vatrom jake neprijateljske jurišne čete. Istočno od Cerne naše čete zapremiše, a da ih neprijatelj nije ometao, pozicije što su im bile odregjene, i u kojima se smjestiše. S obe strane Doiranskog jezera razviše se preko dan ljuti bojevi. Južno i zapadno od Doirana od prilike tri engleske i dvije grčke divizije napadoše u gustim masama nakon izvanredno žestoke artiljerijske pripreme, radi koje bje ispaljeno preko 250.000 metaka. Na više im mjesta uspije da prođu u naše pomaknute pozicije. Brzim protunapadom naše hrabre pješadije, koja je djelovala izvršno sa artiljerijom, bješe neprijatelji svagdje potisnuti natrag; oni ostaviše na bojištu veliki broj mrtvih i ranjenih; ostade u našim rukama preko 500 neranjenih engleskih i grčkih zarobljenika, veliko mnoštvo oružja i drugog ratnog materijala. U isto vrijeme jedna grčka divizija koja se otisnu sjevero-istočno od jezera protiv naše pozicije, pošto se dosta blizu primaknu, naša je artiljerija stade tući te je sa velikim gubicima rastjera; ona ostavi nekoliko zarobljenika.

Dalmato in Zara.
ni Trgovačko-
Brno, Buchs
isnica
Vida 11.
Školskih
na štampanih
ra: Waldes
(lub) 100/100
ličine.
Kruna 3*50.
1/2 do 6 m/m
veliko.
AS.
Dionica u Ben-
uje sve štedio-
d 15. prosinca
a sa 4% (četiri
se ovime do
stavlja.
ODBOR.
Sapuna za pranje komad Kr. 2.50.
Sapuna od mirisa " 3.50.
Sapuna od toilete " 3.60.
Četaka (Briškina) " 3.20.
ZASTUPSTVO - ZADAR
Podtanski pretnac 74.

U FRANCUSKOJ.

U francuskom senatu.

DARIZ, 18. Netom se otvori senatska sjednica, predsjednik Dubost izreče zahvalnost francuskim i savezničkim armijama, pak naglasi potrebu da se osujete njemačke zamke.

Clemenceau izjavi, nasred burna odobravanja, da se neprijatelj bez opravdanih razloga obrtio na naše zemljište. Snuždena Njemačka počinje već od jučer da razumije, kakve ljude ima pred sobom. (Odobravanje). Naši sinovi se spremaju da dovrše veliko djelo, što ga njihovi oci započehše. Francuska više nije sama da radi za pravednost; tu su i bratski narodi, koji će odnijeti zadnju pobjedu osvećenog čovječstva. (Odobravanje). Govornik hvati francusku pješadiju, koja će pobjednički vojevati, dok neprijatelj ne uvidi da nema pregovaranja između zločina i prava. Mi tražimo jedino mir, ali pravedan i trajan. Govornik svršava: Na noge, djeco otadžbine! Dovožite oslobodjivanje narodâ od bijesa brutalne sile! Na noge! Odnosite pobjedu bez poroka! Sva Francuska, sav svijesni svijet je s vama! (Burno odobravanje).

Ratni zajam u Francuskoj.

DARIZ, 20. (Havas). Komora je primila sa 587 protiv 6 glasova zakonsku osnovu o zajmu.

Zeljeznička nesreća.

TONERRE, 20. (Havas). U tunelu kod Dacyja dva se voza sukobiše, dupkom puna poglavito djece koja se vraćahu kući sa školskih praznika. Čini se da ih je preko 50 zaglavilo; od tih da ih je 30 mrtvo. Putnici kažu da je teško reći koliko ih je ranjeno.

ENGLJESKA.

Radnička konferencija u Londonu.

LONDON, 20. (Reuter). Radnička konferencija pretresla je dvije rezolucije što se odnose na Rusiju, u kojima sa izražuje simpatija ruskim radnicima i socijalističkim organizacijama. Prva rezolucija opominje radnike u savezničkim zemljama, da se čuvaju posredničke politike u Rusiji; druga, koju prikazaše američanski delegati, protivno je mišljenja, naime da saveznici moraju bez obzira ikakva izjaviti narodima u Rusiji, da je oružana intervencija za to da pobija kobni utjecaj središnjih vlasti na boljševičku vladu. Na kraju prikazana je rezolucija o austro-ugarskoj noli, u kojoj se izriče mnijenje, da savezničke vlade ne smiju udariti negativnom politikom, već da moraju zajednički sa Sjedinjenim Državama objaviti svoje ratne ciljeve isto onako točno i jasno.

Potopljen engleski naoružani brod.

LONDON, 20. Admiraštvo javlja: Dana 12 o. m. njemačka podmornica torpedova i potopi jedan engleski naoružani nadzorni parobrod. Nestade 8 oficira i 50 ljudi.

Englezi ostavili Baku.

LONDON, 20. (Reuter). Engleske snage koje se nalašahu u Baku, ostaviše dana 14 o. m. grad te se povukoše u sjevernu Perziju.

Rasprava o porezu na vino

u financijskom odboru zastupničke kuće.

raspravljalo se je dne 11. i 12. o. m. o namjeravanom porezu na vino. Izvjestitelj bio je moravski Čeh Tetschik, a za njim je govorio zast. dr. Jarc, koji je rekao, da s obzirom na to što vinogradarstvo je najskuplja grana seljačkog rada, što se ove godine spravlja vrlo slaba ljetina, a neće biti vina niti za domaću potrebu, nije shodno da se vinogradari optereće novim porezom. Jugoslavenski će zastupnici glasovati protiv poreza.

Dr. Dulibić veli, da Dalmacija treba za svoju domaću potrebu barem 40.000 hl vina. Dalmacija bi po predloženoj poreznoj osnovi morala da plaća barem desetinu poreza, dakle približno 10 milijuna kruna! To je za siromašnu zemlju strašno. Sadašnje visoke cijene nijesu pomogle dalmatinskom vinogradaru. To se vidi iz činjenica, da seljaci dižu iz štedionica svoje uloške. Za žito i brašno, što se dovozi iz Ugarske i Hrvatske, moraju da plaćaju visoke cijene, jer im domaća aprovizacija ne dostaje.

Guggenberg izjavljuje, da su u Tiroli prilike slične onima u Dalmaciji. Kolscher da će sadašnje visoke cijene za vino još dugo trajati.

Zast. Roškar izjavljuje, da će taj porez najteže pogoditi najniže slojeve. Malo vino imalo bi se isključiti od svakoga porezovanja. Osobito ustaje proti tomu, da bi vlada imala pravo, da zapečati sve posude i orugje potrebno da se pravi vino. Predlaže, da se ta točka briše iz osnove.

Zast. Brenčić izjavljuje, da je ljetos u Štajerskoj tako slaba ljetina, da vinogradari ne će prirediti vina niti za domaću potrebu. Kuranda je proti tomu, da bi se porez odmjeravao po vrijednosti (10%) i predlaže K 25 po hl, te da se za dvije godine nakon rata udari još K 35 ratnog prireza.

Renner misli, da sadašnje vrijeme nije zgodno za uvođenje izravnih poreza. Hladnik tvrdi, da je porez od K 18 za hl vina previsok. Novi će porez biti uzrokom, da će vinogradari još više zapuštati vinograde nego li su ih do sada zapuštali.

Dr. Dulibić je proti stalnomu porezu, po kojem bi se najbolje vino oporezovalo kao i najslabije, to je nepravdano. Kolscher predlaže, da se polovina ne oporezuje i da se od drugih vina, koja nijesu od loze, kao na pr. voćno vino, plaća porez od 10% i to najmanje K 3 po hl.

Odsjek prima porez od 10% po vrijednosti, i to najmanje K 18 po hl. Porez na polovina se otpušta; porez na voćna vina prima se po prijedlogu Kolschera.

Do zakonskoj osnovi općine bi mogle dobiti pravo nadziranja i pregledavanja konoba, te bi za to primale odnosnu pristojbu od K 2. Roškar se protivi odredbi po kojoj bi se mo-

ralo plaćati osim poreza još K 2 po hl. za nadziranje i pregledavanje. Većina je prihvatila prijedlog.

Proti prijedlogu zast. Roškara, da se dnevno ostavi 2 l. na osobu neoporezovanog vina, primljen je prijedlog izvjestitelja, da će vlada u provedbenoj naredbi odrediti, koliko smije da ostane vina vinogradaru za domaću potrebu.

O zahtjevu, da vinogradar mora zapisati, koliko je napravio vina, koliko prodao, a koliko upotrebio itd. govorili su Jarc, Roškar, Dulibić, Hladnik, Glombinski. Prijedlog je prihvaćen. Tad se raspravljalo i o § 12., o konobama, u kojima će stajati neoporezovano vino.

Kod § 15. primljen je Roškarov prijedlog: «Vinogradarima se ne će zapečatiti orugje, što je potrebno za proizvoaganje vina, kad se ne bude rabilo, već samo u tvorničkom izragjivanju vina, medovine itd.»

Kod zadnjeg paragrafa otklonjen je prijedlog dr. Dulibića, da bi zakon za zemlje, što su spadale u ratno područje, stupio na snagu tek za dvije godine nakon mira. Prijedlog zastupnika Lichta da vlada svim mogućim sredstvima nastoji, da podigne vinogradarstvo, bio je jednoglasno primljen.

DALMATINSKE VIJESTI

Vojna imenovanja.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo premlistivo udostojilo imenovati:

puč. ust. vitimajstorom (danom 1. novembra 1917) puč. ust. natpor. Aurela Mazzi, od puč. ust. zapov. Dubrovnik

natporučnikom (danom 1. novembra 1917) por. Marija Cicina od dalm. konj. strijelaca

puč. natporučnikom (danom 1. novembra 1917) puč. por. Bruna Brauna, od 23. strj. puk.

puč. poručnikom (danom 1. decembra 1917) puč. zast. Sima Matulinu, od 23. strj. puk. — (danom 1. novembra 1917) puč. zast. Luku Matića, od 37 strj. puk. — (danom 1. januara 1918) puč. zast. Emanuila Tomana, od 23. strj. puk. — (danom 1. februara 1918) puč. zast. Josiza Mazača, od 23 strj. puk.

puč. poručnikom u odn. iz. sl. (danom 1. marča 1918) puč. zast. Romana Miličića, od 37. strj. puk.

puč. ust. poručnikom (danom 1. marča 1918) puč. ust. zast. Josipa Lusića, od 37. puč. ust. zapov.

puč. pom. liječnikom (danom 1. februara 1918) puč. pom. lij. zamj. dr. Ivana Jurina, od 37 strj. puk.

puč. zdravstvenim poručnicima (danom 1. maja 1918) puč. zdrav. zast. Luku Mardezić-Bega, od 23. strj. puk. — Josipa Fabića i Vicka Vuletića, od 37. strj. puk.

puč. podveterinarom (danom 1. augusta 1918) puč. veter. zast. Lovru Bakotića, od c. k. dalm. konj. strijelaca.

Zemaljski ženski preparandij u Zadru.

Od c. k. ministarstva za bogoštovlje i nastavu nije dođuše još prijelazne ovlaštenje, da se zavod otvori, no da se mogne navrijeme pripraviti pomješće i namještaj, treba Zemaljski Odbor da znađe barem približan broj učenica, pa i to, hoće li ih biti dosta, da se otvori i II. tečaj.

Pozivlju se stoga svi roditelji i skrbnici djevojičica, koje se namjeravaju upisati u zavod, da se do 25 o. m. prijave u pisarnici Zemaljskoga Odbora, gdje će primiti tiskanice, koju će morati ispuniti.

U I. će tečaj moći stupiti bez prijamnoga ispita učenice, koje su s uspjehom svršile gragjansku školu i jedan tečaj usavršavanja (IV. razred gragjanske škole) ili imaju svjedodžbu IV. razreda koje srednje škole. Nedovoljna ocjena iz latinskoga, grčkoga, talijanskoga ili njemačkoga jezika ne će biti zaprekom primanju. Bez prijamnoga ispita primat će se i učenice, koje su s uspjehom položile zaključni ispit pripravnoga razreda c. k. preparandija u Dubrovniku. Na temelju prijamnoga ispita moći će se u I. tečaj primiti djevojčice, koje su s uspjehom svršile gragjansku školu, pa i druge, koje imaju slično obrazovanje, a svoje znanje zasvjedoče prijamnim ispitom.

U II. će tečaj moći ući bez prijamnoga ispita pitomice, koje su s uspjehom svršile I. tečaj c. k. preparandija u Dubrovniku ili drugog kojeg javnog preparandija, a osim toga školske godine 1918-19 i učenice, koje su s uspjehom svršile II. tečaj usavršavanja za gragjansku školu (IV. razred) ili imaju svjedodžbu V. razreda koje srednje škole. Ni njima ne će biti zaprekom nedovoljna ocjena iz kojega od prije nabrojanih jezika. Na temelju prijamnoga ispita moći će u II. tečaj ući učenice, što su svršile I. tečaj usavršavanja za gragjansku školu ili imaju slično obrazovanje, a svoje znanje dokažu prijamnim ispitom.

Za primanje u I. tečaj zahtijeva se osim toga na početku školske godine, t. j. 16. rujna 1918. navršena 15. a; za primanje u II. tečaj navršena 16. a godina života. Školska vlast može megjutim udijeliti oprost dobi do najviše 6 mjeseci. I glazbeni sluh te fizična sposobnost za vršenje zvanja učiteljice uvjetom su za primanje u preparandij.

Pouka će u zavodu biti posve besplatna, tako da učenice ne će plaćati nikakve školarine.

Čitulja.

Na 18. o. m. poslije duge bolesti, preminuo je u 68. godini svojeg života, Josip Stišny č. k. pošt. glavni blagajnik u m. Bto je odlikovan zlatnim križem za zasluge sa krunom.

U srijedu u jutro nakon kratke bolesti preminuo je u Arbanasima gosp. Mate Stipčević c. k. porezni pomoćnik u Supetru na Braču.

Sinoć nakon kratke bolesti umro je u Zadru Ćiril Cristo računarski prigljedn na računarskom odošku višeg zemaljskog suđa u Zadru, u 40. godini svog života.

Vječni su pokoj, a rastuženim obiteljima i naše žalovanje.

Za pučko odijevanje.

Učitelji i učiteljice sudbenih kotara Zadra i Biograda mogu, u uredu za ispitivanje potrebe u Zadru, pridignuti potvrde za nabavu vunenog odijela.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Drijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmicu od 25. kolovoza do 31. kolovoza 1918.

Bolest	Politički kotar	Općina	Broj	
			oboljelih	umrlih
Boginje	Benkovac	Benkovac	9	1
"	Imotski	Imotski	12	4
Difterija	Metković	Metković	2	1
Srdobolja	Dubrovnik	Dubrovnik	3	—
"	Hvar	Sućuraj	3	1
"	"	Vrboška	1	—
"	Imotski	Imotski	7	1
"	Sibenik	Sibenik	1	—
"	Zadar	Zadar	3	—
Trbušni tif	Dubrovnik	Dubrovnik	2	—
"	Hvar	Hvar	1	—
"	"	Komiža	2	1
"	Split	Split	1	—
"	Sibenik	Sibenik	52	—

1 vojnik. — 2 vojnika.

RAZLIČITE VIJESTI

Primanje turske misije na čes. Dvoru.

BEČ, 19. Cesar i Cesarica stigoše jutros iz Reichenaua u bečki dvor. Na Ringu i dvorištima cesarskog doma veliki svijet dočeka vladare sa srdačnim iskazima. O podne cesar primi u svečanu audijenciju tursku misiju, koja je dolazila da notificira sultanovo stupanje na prijesto. Zatim vojja misije, princ Abdur Rahim izagje pred cesaricu u audijenciju. Na doručku kod cesarskog para bili su članovi misije, ministar spoljašnjih posala i dvorski dostojanstvenici.

Neređi radi prehrane u Salzburgu.

SALZBURG, 19. Radnici u gradu i oni iz ostale zemlje načiniše danas demonstraciju protiv prilike prehranjivanja. Danas oni demonstrativno besposličije. Svi promet i radnje u gradu bijahu zatvoreni. Radnici kojima se pridružiše nedorasli momci, žene i cure pogjohše pred zgrdu zemaljske vlade. Zemaljski predsjednik Schmitt obeća deputaciji da će se prilike prehranjivanja po mogućnosti poboljšati. Uzrujani svijet dade se nažalost na nasilja. Vlasti odredihše što treba da se očuva mir i red.

Požar u tvornici municija u Wöllersdorfu.

BEČ, 19. Službeno. U odjelu za proizvoaganje topovskih naboja tvornice municije u Wöllersdorfu nastao požar iz još neobjašnjenih uzroka. Vatra je brzo oko sebe zahvatila jer se topovski prah zapalio. Strava spopade radnike, koji su radili u tim prostorijama, te ih nažalost velik broj zaglavio. Odmah se odredilo što je trebalo, te radnja u tvornici municije ne će zapinjati. Ranjenici su odmah preneseni u Wiener Neustadsku bolnicu.

Red Crvene Zastave u Rusiji.

MOSKVA, 20. Ma da su svi redovi ukinuti, stvoren je Red Crvene Zastave te će se u skoro vrijeme podijeliti.

Zadnji telegrami uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvještaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 20. Službeno se javlja:

20. septembra 1918.

Talijansko bojište:

Bojevi na mletačkoj planinskoj fronti jučer iznova oživjehše. Sjeverno od Monte di Val Bella i Col del Rosso uspije Talijancima da prijelazno prođu u naše oklope; ali hitno preduzet protuudar namah ih izbaci. Zapadno od Asolona i u području Val dell'Orso naše hrabre pukovnije uzbiče u ljutim bojevima izbliza talijanske nasrtaje. Neprijatelj pretrpi teških gubitaka. Kod San Donà nanovo propade neprijateljev pokušaj da pregje rijeku.

Zapadno bojište:

Kod c. i. k. četa nije bilo ovećih bojeva. Arbanija: Djezmatna borbena djelatnost. Naši letioci napadoše s uspjehom neprijateljske letjeličke naprave u Valoni.

Doglavica generalnog štaba.

Izvještaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 20. Wolff-Bureau javlja:

Veliki glavni stan 20. septembra 1918.

Zapadno bojište:

Bilo je po nas povoljnih pješćkih bojeva sjevero istočno od Bixchoote i južno od Uperna.

Po previšnjem ovlaštenju Nj. c. i k. A. Veličanstva

Bje odbijen engleski zagon sjevero zapadno od Hullucha. Jaki neprijateljski djelimični napadi na Gouzeucourt i s obe strane od Epehyja bješe uzbijeni. Neprijateljski napadi na naše linije između potoka Omignona i Somme propadoše svegdje pred našim linijama. Sjeverno od Aisne zarobismo kod salaša Vaurainsa i zapadno od Jongja 130 ljudi.

Prvi general. kvartirmajstor Ludendorff.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 20. Si comunica ufficialmente:

20 settembre 1918.

Teatro della guerra italiano:

I combattimenti sul fronte montano del Veneto ieri si ravvivarono di nuovo. A nord del monte di Valbella e del Col del Rosso riesci agli Italiani momentaneamente di penetrare nei nostri fossati. Una contropunta, immediatamente impegnata, ne li ricacciò tosto fuori. Ad ovest dell'Asolone e nella regione della Val dell'Orso i nostri bravi reggimenti, in accaniti combattimenti da vicino, hanno respinto gli assalti italiani. Il nemico subì gravi perdite. Presso San Donà un nuovo tentativo nemico di varcare il fiume fallì.

Teatro della guerra occidentale.

Presso le i. e. r. truppe nessuna operazione combattiva particolare.

In Albania:

Scarsa attività combattiva. Le installazioni aviatorie nemiche di Valona furono attaccate con successo da nostri velivoli.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 20. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 20. settembre 1918.

Teatro della guerra occidentale:

A nord est di Bixchoote ed a sud di Upern combattimenti di fanteria, per noi coronati di successo. Una punta inglese a nord ovest di Hulluch fu respinta. Forti attacchi parziali nemici contro Gouzeucourt e da ambo i lati di Epehy furono respinti. Attacchi nemici contro le nostre linee, fra il torrente di Omignon e la Somme fallirono dovunque dinanzi alle nostre linee. A nord dell'Aisne, presso la masseria di Vaurains e ad ovest di Jong, abbiamo fatto 130 prigionieri.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

D. KASANDRIC odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

Vendesì Barca a motore

quasi nuova in legno «teak» lunghezza m. 5,30 con manticie in tela, motore «Buchet» 7 HP.

Giuseppe Donati - Zara.

Ruggero Gambel - Trieste

offre alla sua spetti. clientela le seguenti merci:

Pere secche, in sacchi da 50 kg. a Cor. 12.— al kg

Cetriuoli in aceto, in botti da ca. 300 kg 4,50 " "

Peperoni in aceto, in botti da ca. 300 kg 5,50 " "

Sardelle danesi in salamoia, in barili da 160 kg 12.— " "

Bicarbonato di soda, in botti da 300 kg peso netto 17,50 " "

Soda ammoniacale " " " 6.— " "

Crema Elsner per scarpe, in vasetti da 25 dkg a Cor. 532.80 per Grossa

Scope di paglia con due legature a Cor. 7.60 per pezzo

" " " tre " " " 8,20 " "

" " " quattro " " " 9,20 " "

nonchè diversi altri articoli di cui faccio offerta verso richiesta.

I prezzi s'intendono sempre franco mio magazzino Trieste.

Dev.

Ruggero Gambel - Trieste

Via Acque Nr. 2

Dietro autorizzazione Sovrana di S. M. J. e R. Apostolica

45. i. r. Lotteria di Stato per scopi di beneficenza civile

Questa LOTTERIA di DENARO contiene 22.747 vincite in contanti nell'importo complessivo di corone 700.000.

La vincita principale importa:

250.000 corone.

L'estrazione avrà luogo pubbl. a Vienna il 3 ottobre 1918.

Una cartella costa 5 corone.

Le cartelle sono d'acquistarsi nella sezione per le lotterie di beneficenza in Vienna III., Vorder Zollamtsstrasse 5, presso la r. direzione ungherese delle rendite del lotto a Budapest IX. Edificio della Dogana principale, nelle collette del lotto, traffici tabacco, uffici d'Imposte, di Poste, Telegrafi, e ferrovie, cambia-valute, ecc. — Piani del giuoco gratis.

Le cartelle si spediscono senza spese.

Dall'i. r. Direzione generale delle Lotterie dello Stato. Sezione Lotterie a scopi di beneficenza.